

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΤΑΘΑΚΗ

Ἐπιτύμβια ἐκ Πάρου

1. Στήλη λευκοῦ μαρμάρου ἑλλιπῆς κάτω καὶ με λίγες ἀποκρούσεις στὴν ὄψη (ΜΠ 182). Ἐπάνω ἀπὸ κυμάτιο καὶ ταινία ὑπάρχει ριπιδόσχημη ἐπίστεψη, ἡ ὁποία ἔφερε κάποτε γραπτὴ διακόσμηση (ἀνθέμιο). Εἰκ. 1.

«Ἀπέκειτο ἔξωθι τῆς ἐκκλησίας Ἁγ. Ἑλένης (ἀνατολικῶς Ἐκατονταφυλιανῆς)». (Εὐρετήριο Μουσείου Πάρου).

ῥΨος (σῶζ.) 0,69 μ., πλάτος 0,215-0,235 μ., πάχος 0,053-0,062 μ.

ῥΨος γρ. 0,016-0,019 μ.

5ος αἰ. π.Χ.

Ἴθυδίο.

Ἡ ἐπιγραφή δὲν εἶναι χαραγμένη στὸ παριακὸ ἀλφάβητο.

Τὸ ὄνομα Ἴθύδικος ἀνήκει στὴν ομάδα τῶν συνθέτων κυρίων ὀνομάτων με πρῶτο συνθετικὸ τὴν ρίζα *ιθυ-*.¹ Ὁ τύπος αὐτός (ιθυ-) ἀπαντᾶται ἐδῶ γιὰ πρώτη φορὰ σὲ κύριο ὄνομα τῆς Πάρου. Στὴν Πάρο μαρτυρεῖται ὁ τύπος Εὐθύδικος σὲ ἐπιγραφή τῶν πρώιμων ἑλληνιστικῶν χρόνων, βλ. *LGPN I*, s.v. Ὁ τύπος τοῦ ὀνόματος Ἴθύδικος εἶναι σπάνιος· ἀπαντᾶται μία φορὰ στὴν Ἀττική, ἀλλὰ σὲ ἐπιγραφή τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων, βλ. *LGPN II*, s.v. Μαρτυρεῖται ὅμως τὸ θηλυκὸ Ἴθυδίκ[α] σὲ ἐπιγραφή τῶν Θεσπιῶν τοῦ β' ἡμίσεος τοῦ 5ου αἰ. π.Χ., *LGPN III B*, s.v.

2. Στήλη λευκοῦ μαρμάρου ἑλλιπῆς κατὰ τὶς ἄνω γωνίες καὶ με λίγες ἀποκρούσεις στὴν ὄψη (ΜΠ 169). Ἡ ὀπισθία πλευρὰ εἶναι ἀδρομερῶς ἐξεργασμένη. Τὴν στήλη ἐπιστέφει κυμάτιο. Ἐπὶ αὐτοῦ σῶζονται τρεῖς μεταλλικοὶ γόμφοι, οἱ ὁποῖοι ἐστήριζαν ἀνθέμιο(ς). Κάτω σῶζεται τὸ ἔμβολο στερεώσεως τῆς στήλης σὲ λίθινη βάση. Εἰκ. 2.

«Ἐκ τοῦ παρὰ τὶς “Δύο Πλάκες” κτήματος Ἐμμ. Νικ. Πατέλη (ὀπισθεν τοῦ ἄνωθεν διερχομένου τείχους τῆς ἀρχαίας πόλεως)». (Εὐρετήριο Μουσείου Πάρου).

ῥΨ. 0,56 μ., πλ. 0,23-0,24 μ., πάχ. 0,038-0,042 μ.

ῥΨ. γρ. 0,014-0,019 μ.

5ος αἰ. π.Χ.

Εὐκρίτη.

Εὐχαριστίες ὀφείλονται στὸν Προϊστάμενο τῆς ΚΑ' Ἐφορείας Προϊστορικῶν καὶ Κλασικῶν Ἀρχαιοτήτων, Ἐφορο τῶν Ἀρχαιοτήτων, κ. Παν. Χατζηδάκη γιὰ τὴν ἄδεια τῆς μελέτης τῶν ἐπιγραφῶν· ἐπίσης στὴν Ἐπιμελήτρια Ἀρχαιοτήτων κ. Ζώζη Παπαδοπούλου γιὰ τὴν ἀμέριστη ὑποστήριξή της στὴν ἐργασία μου στὸ Μουσεῖο. Θὰ ἤθελα ἰδιαιτέρως νὰ εὐχαριστήσω τὸν Ἄγγελο Ματθαίου ποὺ με παρότρυνε νὰ μελετήσω τὶς ἐπιγραφὲς αὐτὲς καὶ γιὰ τὴν βοήθειά του.

1. Βλ. F. Bechtel, *Die historischen Personennamen des Griechischen bis zur Kaiserzeit*, Halle 1917, 217 (ιθυ-).

Τὸ ὄνομα Εὐκρίτη δὲν εἶναι σύνηθες. Ἀπαντᾶται μόνο στὴν Χαλκίδα, βλ. *LGPN I*, s.v., ἐνῶ ὁ δωρικός τύπος Εὐκρίτα μαρτυρεῖται στὴν Τεγέα καὶ στὴν Ἰθάκη, βλ. *LGPN IIIA*, s.v.

3. Στήλη λευκοῦ μαρμάρου ἀκεραία (ΜΠ 763). Τὴν στήλη ἐπιστέφει κυμάτιο καὶ ταινία.
Εἰκ. 3.

«Παρεδόθη παρὰ Σπ. Σαρρῆ». (Εὐρετήριο Μουσείου Πάρου).

Ύψ. (σῶζ.) 0,60 μ., πλ. (σῶζ.) 0,23-0,25 μ., πάχ. 0,045-0,055 μ.

Ύψ. γρ. 0,019 μ.

4ος αἰ. π.Χ.

Θεογνώτο.

Τὸ ὄνομα Θεόγνωτος μαρτυρεῖται στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ ἰδιαίτερος στὴν Δῆλο (βλ. *LGPN I*, s.v.).

4. Ὁρθογωνικὸ βᾶθρο στήλης λευκοῦ μαρμάρου, ἀποτελούμενο ἀπὸ δύο βαθμίδες, οἱ ὁποῖες κοσμοῦνται ἄνω καὶ κάτω μὲ κυμάτιο (ΜΠ 363). Στὴν ἐπιφάνεια τῆς ἀνώτερης βαθμίδας λαξευμένος ὀρθογώνιος τόρμος, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου μολυβδοχόηση, γιὰ τὴν ὑποδοχὴ στήλης. Εἰκ. 4.

«Ἁγία Ἄννα». (Εὐρετήριο Μουσείου Πάρου).

Ύψ. 0,225 μ., μῆκος 0,405 μ. (ἄνω), 0,472 μ. (κάτω), πλ. 0,26 μ. (ἄνω), 0,335 μ. (κάτω).

Ύψ. γρ. 0,01 (Ο)-0,0135 μ.

Μνεῖες: Φωτεινὴ Ζαφειροπούλου, *Πάρος*, Ἀθήνα 1998, 69· *SEG* 48, 1141.

Β' ἡμισυ τοῦ 3ου αἰ. π.Χ.

Φρόνιμον Ἄντανδρία.

Ἡ Φ. Ζαφειροπούλου (ὄ.π.) μνημονεύει τὴν ἐπιγραφή καὶ παρέχει τὴν μεγαλογράμματη μεταγραφή ΦΡΟΝΙΜΟΝ ΑΝΤΑΝΔΡΙΑ. Ἀκολουθῶς ἡ ἐπιγραφή μνημονεύεται στὸ *SEG* 48, 1141, ὅμως στὸν κατάλογο κυρίων ὀνομάτων τοῦ τόμου ἀποδελτιώνονται τὰ ἀρσενικοῦ γένους ὀνόματα Ἄντανδρίας καὶ Φρόνιμος.

Φρόνιμον· ὑποκοριστικὸ θηλυκὸ ὄνομα, (ἡ) Φρόνιμον. Τὸ ὄνομα ἀπαντᾶται στὴν Ἀττικὴ (βλ. *LGPN II*, s.v.) καὶ τὸν Ὀρωπὸ (βλ. *LGPN IIIB*, s.v.).

Τὸ ἐθνικὸ Ἄντανδρία μαρτυρεῖ τὴν καταγωγὴ τῆς Φρονίμου ἀπὸ τὴν Ἄντανδρο, αἰολικὴ πόλη τῆς Τρωάδας.

5. Ὁρθογωνικὸς βωμίσκος λευκοῦ μαρμάρου, κοῖλος ἐσωτερικῶς, μὲ συμφυῆ βάση (ΜΠ 259). Ἡ ὀπισθία πλευρὰ εἶναι ἀδρομερῶς ἐξεργασμένη. Κυμάτια ἄνω καὶ κάτω. Ἡ ἱκανὴ ἐσωτερικὴ κοιλότητα πιθανῶς ἐχρησίμευσε ὡς τεφροδόχος. Εἰκ. 5.

Ὁ τύπος καὶ ὁ χρόνος εὐρέσεως τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ἄγνωστοι.

Ύψ. 0,265 μ., μῆκ. 0,38 μ. (ἄνω)-0,465 μ. (κάτω), πλ. 0,28 μ. (ἄνω)-0,35 μ. (κάτω).

Ύψος γρ. 0,0095 (Ο, Ω)-0,0135 μ.

Μνεῖα: Α. Ρ. Matthaïou, στὸ Ph. Zapheïropoulou, *Parische Skulpturen, Antike Plastik* 27 (2000) 32-33.

2ος αἰ. π.Χ.

Χελωνίδος.

Τὸ ὄνομα Χελωνίς εἶναι ἀμάρτυρο. Ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἢ ὅποια ἀντλεῖ ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ζώων. Μαρτυροῦνται ἄλλα ὁμόρριζα κύρια ὀνόματα, ὅπως Χελώνη στὴν Σάμο (βλ. *LGPN I*, s.v.), Χελώνα στὴν Μικρὰ Σκυθία (βλ. *LGPN IV*, s.v.), καθὼς καὶ τὰ ἀρσενικοῦ γένους Χέλουν στὴν Θεσσαλία (βλ. *LGPN III B*, s.v.) καὶ Χελωνίων στὴν Ἀθήνα (βλ. *LGPN II*, s.v.) καὶ στὴν Θάσο (βλ. *LGPN I*, s.v.).

Ἡ ἐπιγραφή Χελον[--]² σὲ βάση κούρου τῆς Πάρου παρέχει πιθανῶς μία ἀκόμη μαρτυρία τοῦ ὀνόματος Χέλων ἢ Χελωνίων.

6. Μικρὴ ὀρθογωνικὴ βάση λευκοῦ μαρμάρου με ἀποκρούσεις στὶς ἀκμές (ΜΠ 247). Στὸ κέντρο τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχει ὀρθογώνιος τὸρμος γιὰ τὴν ὑποδοχὴ, πιθανώτατα, στήλης. Εἰκ. 6.

«Ἀνευρέθη ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τῶν Ταξιαρχῶν (πλησίον Παροικίας) Δεκέμβριος 1962». (Εὐρετήριο Μουσείου Πάρου).

Ὶψ. 0,18 μ., μῆκ. 0,31 μ., πλ. 0,20 μ.

Ὶψος γρ. 0,01 (Ο, Ω)-0,02 μ.

2ος/1ος αἰ. π.Χ.

Μένωνος.

Τὸ ὄνομα Μένων ἀπαντᾶται συχνά. Μαρτυρεῖται καὶ στὴν Πάρο, βλ. *LGPN I*, s.v.

7. Στήλη λευκοῦ μαρμάρου ἐλλειπῆς κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ (ΜΠ 279). Κάτω κυμάτιο. Σώζεται θραυσμένο τὸ ἔμβολο στερεώσεως τῆς στήλης σὲ λίθινη βάση(.). Ἡ ὀπισθία πλευρὰ εἶναι ἀδρομερῶς ἐξεργασμένη. Εἰκ. 7.

Ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος εὐρέσεως τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ἄγνωστοι.

Ὶψ. (σωζ.) 0,255 μ., πλ. (σωζ.) 0,22-0,29 μ., πᾶχ. 0,06 μ.

Ὶψος γρ. 0,0165 (Ο, Δ, Χ)-0,019 μ.

1ος αἰ. μ.Χ.

Ἄριστιον

Δημητρίου

χρηστὴ χαῖρε.

Τὸ ὑποκοριστικὸ θηλυκὸ ὄνομα Ἄριστιον ἀπαντᾶται συχνά.

---

2. Μνεῖες: Φωτεινὴ Ζαφειροπούλου, *ΑΔ* 47 (1992) [1997] Β2 - Χρον., 541 (*SEG* 47, 1299) καὶ ἡ ἴδια, *Recent finds from Paros*, στὸ Μ. Stamatopoulou-M. Yeroulanou (eds), *Excavating Classical Culture. Recent Archaeological Discoveries in Greece*, Oxford 2002, 281-282 (*SEG* 52, 797). Δημοσίευση: Matthaiou, ὁ.π.

Εικ. 1. Ἡ στήλη τοῦ Ἰουδίκου (ΜΠ 182) Εικ. 3. Ἡ στήλη τοῦ Θεογνώτου (ΜΠ 763)

Εικ. 2. Ἡ στήλη τῆς Εὐκρίτης (ΜΠ 169)

Εἰκ. 4. Τὸ βαθρίδιο τῆς Φρονίμου Ἀντανδρίας (ΜΠ 363)

Εἰκ. 5. Ὁ βωμίσκος τῆς Χελωνίδος (ΜΠ 259)

Εικ. 6. Ἡ βάση τοῦ Μένωνος (ΜΠ 247)

Εικ. 7. Ἡ στήλη τῆς Ἀριστίου Δημητρίου (ΜΠ 279)